

Дмитро СКІЛЬСЬКИЙ

ТЕХНІЧНІ ПРИЙОМИ ХУДОЖНЬОЇ ОБРОБКИ ДЕРЕВИНИ

У статті розглядається методика вивчення художньої обробки деревини в традиціях гуцульського різьблення та інкрустації в школі. Аналізуються найбільш уживані орнаментальні мотиви плоского різьблення на дереві.

Ключові слова: «драбинки», «шнурочок», «півширинки», «ширинки», «зубці», «ільчасте письмо», «квадрати», «ромби», «кривульки», «зубці з головками», «головкате», «гачки», «парканець», «колосок», «ружі».

Проблема естетичного виховання шкільної молоді в наш час стає особливо актуальною, зважаючи на тривалий і складний процес відродження і розвою національної системи освіти. Вивчення художньої обробки деревини в традиціях гуцульського різьблення та інкрустації в школі, знайомство учнів з цим, без перебільшення глибоко самотнім різновидом українського декоративно-вжиткового мистецтва, сприяє формуванню в них здорових естетичних смаків, виробляє в школярів своєрідний імунітет проти впливу різних низькопробних художніх проявів в мистецтві, прилучення їх до цілющого джерела національної культури.

Упродовж багатьох століть митці Гуцульщини творили свої вироби на основі кращих традицій. Від батька до сина, від діда до внука передавались і вдосконалювались різні види техніки плоского різьблення на дереві та інкрустації, елементи орнаментів, принципи побудови орнаментальних композицій, а також способи виготовлення спеціальних інструментів для їх виконання.

Багатий і різноманітний комплекс простих і більш складних елементів гуцульського різьблення та інкрустації, з яких складається вся «азбука» цього виду декоративно-вжиткового мистецтва, з яких елементів майстер створює мотиви, а з них — струнку композицію узору, відбираючи і мистецьки зв'язуючи окремі мотиви в єдине орнаментне ціле.

Найбільш уживані орнаментальні мотиви плоского різьблення на дереві — це: «драбинки», «шнурочок», «півширинки», «ширинки», «зубці», «ільчасте письмо», «квадрати», «ромби», «кривульки», «зубці з головками», «головкате», «гачки», «парканець», «колосок», «ружі» та ін.

Сучасний орнамент інкрустації на дереві включає такі мотиви: «кружечки», «пшеничка», «кожушок», «квадрати», «ромби», «гачки», «кучері», «квітка», «лелеки» та ін.

Для виконання різьблених на дереві та інкрустованих мотивів потрібна значна кількість різноманітних інструментів (до 50), оскільки кожен елемент, кожний його розмір вимагає окремого інструмента. Але найчастіше використовуються такі з них, як: скосак (скісна стамеска), рівнак (рівне долото), фуджок (трикутний різець), пшеничка (півкругла середня стамеска), підківка (півкругла глибока стамеска), вибирач (загострений трикутний різець), очкарик (чекан з отвором), цвях (чекан загострений), паскарик (розміточне перо), шило, рейсмус, де-

рев'яний дріль, обертач (свердло з голкою), завертач (свердло з двома голками), циркуль, кутник, лінійка, киянка (табл. 1).

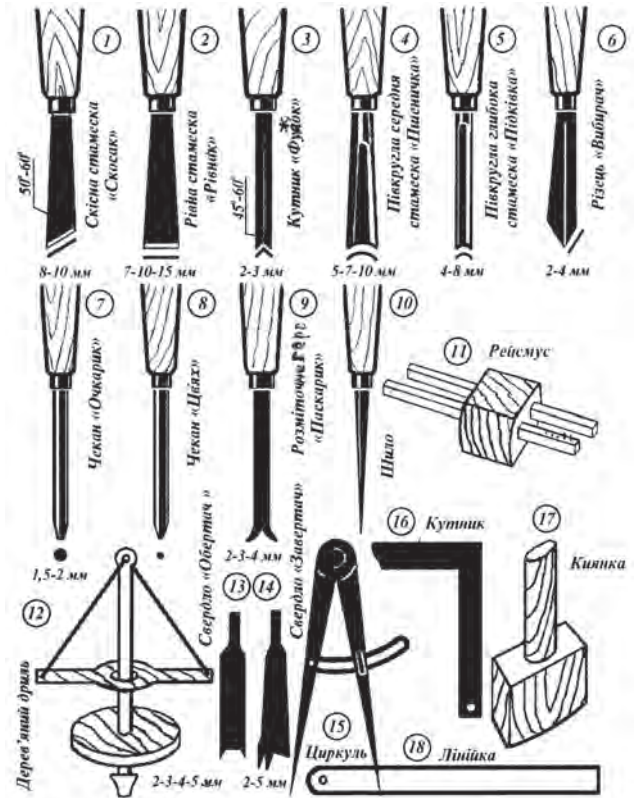
Тепер звернемо увагу на висвітлення технічних прийомів різби на дереві та інкрустації з використанням відповідних інструментів.

Мотив «драбинки» розмічається і вирізається в такій послідовності: з допомогою лінійки ніжною столярного циркуля чи розміточного пера паскарика креслять дві паралельні лінії на потрібній віддалі (5, 8, 10 мм). Циркулем поділяють їх на відрізки необхідного розміру, точки сполучають між собою. Потім різцем-фуджком вирізають поздовжні паралельні лінії глибиною 2—2,5 мм з допомогою лінійки або без неї. При цьому дощечку притримують лівою рукою, повернувши її вправо навкоси. Фуджок тримають в правій руці, як олівець чи ручку. Великим пальцем майже обхоплюють за ручку і притискають фуджок до середнього пальця, який, знаходячись збоку, й притискає його до великого. Вказівний палець накладається зверху, притискаючи фуджок до дощечки. Два інші пальці впираються в дощечку, регулюючи кут нахилу фуджка, який залежить від його фаски, але повинен дорівнювати приблизно $25\text{—}35^\circ$.

Поздовжні паралельні лінії можна вирізати і прямою стамескою рівнаком. Її лезо ставлять на кінець лінії, утримуючи лівою рукою за ручку під прямим кутом. Несильними ударами по ручці киянкою, яку тримають у правій руці, вганяють лезо в дощечку на 2,5—3 мм. Зробивши таким способом надрізку, відступають на 2—3 мм, ставлять ту ж стамеску під кутом 45° і підрізають лінію. Рівець виходить у формі прямокутного трикутника. Лінія краща від попередньої, зробленої фуджком, але вимагає більше часу (рис. 1).

Мотив «шнурочок» (верьовка) розмічається і виконується так само і тим самим інструментом, що й мотив «драбинки». Лише вертикальні відрізки проводять і вирізають під кутом 45° до поздовжніх паралельних, а не під прямим кутом, як в попередньому мотиві (рис. 2).

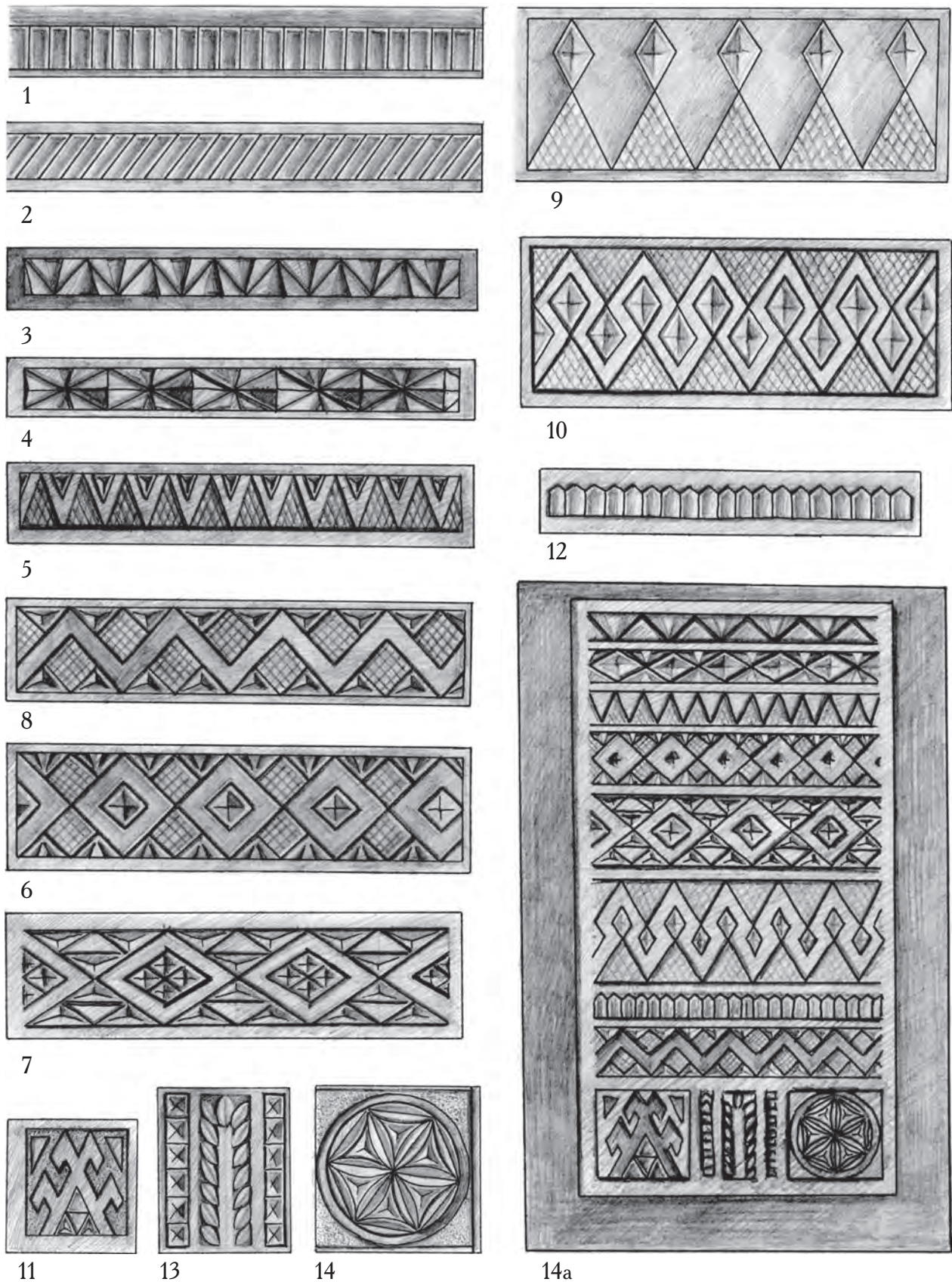
Мотив «півширинки» виконується так: проводять дві паралельні лінії, наприклад, 10 мм. Циркулем вимірюють проміжок в півтори рази ширший віддалі між паралельними лініями, тобто 15 мм і відмічають його точками на одній паралельній. Віддаль між су-

Таблиця 1

сідніми точками поділяють наполовину (7,5 мм) і циркулем відмічають на другій паралельній точкою, з якою починають її поділ на відрізки в 15 мм. Точки на обох паралельних сполучають між собою відрізками, які утворюють криву лінію.

Повернувши дощечку трохи навкоси вліво, фуджком вирізають вертикальні відрізки, нахилені вліво, а після повернення дощечки на 180° вирізають вертикальні відрізки, нахилені вправо. Треба зазначити, що поздовжні паралельні лінії не вирізають, а лише розмічають. Перегородки в трикутниках, утворених ламаною лінією, надрізають косою стамескою скосаком. Для цього ставлять нісок різця біля верхньої паралельної лінії і з нахилом $40\text{—}45^\circ$ вдавлюють в дощечку, щоб його п'ятка не дійшла до ламаної лінії. Трохи відступивши вправо, роблять так же наступну надрізку. І так в кожному трикутнику верхнього ряду. Повернувши дощечку на 180° , кінець різця ставлять біля точки найбільшого заглиблення його в попередній надрізці і по лінії розмітки заглиблюють в дощечку. Зробивши двосторонні надрізки, скосаком під кутом $50\text{—}60^\circ$ прийомом «від себе» вирізають заглибини «копаниці». Пальцями лівої руки регулюється рух леза різця, щоб не зрізати пе-

Мотиви різьблення: 1 – драбинка; 2 – шнурочок; 3 – півширинки; 4 – ширинки; 5 – зубці; 8 – кривульки; 6 – квадрати; 7 – ромби; 9 – зубці з головками; 10 – головкате; 12 – парканец; 11 – гачки; 13 – колосок; 14 – ружа; 14а – тренажна дощечка

регородку. Такі вирізи роблять і в другому ряді трикутників (рис. 3).

Мотив «ширинки» виконується так: проводять дві поздовжні лінії на потрібній віддалі. Циркулем вимірюють проміжок в півтори рази ширший віддалі між паралельними лініями. Звичайно так прийнято, але можна цю віддаль зменшувати або збільшувати. Цей проміжок відкладають на обох лініях. Точки сполучають між собою перехресними відрізками, які утворюють ромбоподібні фігурки.

Фуджком чи рівнаком вирізають розмічені лінії так, як і в попередньому мотиві. Потім скосяк ніском ставлять в точку перехрещення діагоналей ромба під кутом 30° . Трохи піднімаючи, його вирізають в дощечку. Зробивши по чотири надрізки в кожному ромбі, підрізають утворювані трикутники. Під кутом $45\text{—}50^\circ$ правою рукою різець заглиблюють в дощечку, а великим пальцем лівої руки, якою притримують її, рухають його вперед. Так послідовно вирізають всі чотири трикутники. Проміжки між ромбами, тобто трикутники з перегородками вирізають так само, як і в попередньому мотиві «півширинки» (рис. 4).

Мотив «зубці» виконується так: проводять пряму лінію і поділяють її на відрізки (10 мм). На віддалі в півтора відрізка (15 мм) олівцем проводять другу лінію, паралельно до першої. Відступивши 5 мм, на ній ставлять точку, від якої відмічають відрізки по 10 мм. Точки сполучають між собою відрізками, які утворюють трикутники.

Фуджком чи рівнаком вирізають першу пряму лінію, тобто основи трикутників-«зубців». Друга паралельна лінія, яка робилась олівцем, не вирізується. Потім вирізають сторони трикутників. Вирізані «зубці» і фон між ними заповнюють «ільчастим письмом» (густими штрихами), «копаницями» (заглибленими трикутниками) та ін.

«Ільчате письмо» наносять вузьким фуджком (1—1,5 мм) паралельно до сторін трикутника на віддалі 1,5—2 мм. «Копаниці» виконують так: фуджком вирізають їх обриси, проводять бісектриси кутів. В точці перехрещення бісектрис ставлять нісок скосяка, роблячи надрізи. Потім вирізають заглибини (рис. 5).

Мотив «квадрати» виконують так: проводять лінію і поділяють її на відрізки потрібного розміру. На віддалі одного відрізка проводять другу паралельну лінію, поділяючи її на відрізки, як і першу. Точки по-

ділу сполучають відрізками чи діагоналями, які утворюють квадрати.

Фуджком або рівнаком вирізають поздовжні паралельні лінії і контури квадратів. Центр кожного квадрата заповнюють звичайно однією чотирикутною «копаницею», чотирма «копаницями» так званим «віконцем» та іншими фігурками. Для цього вирізають контури малого квадрата з таким розрахунком, щоб смужка великого квадрата мала 4—5 мм ширини. В малому внутрішньому квадраті проводять діагоналі і надрізають їх скосяком. Потім по порядку тим же скосяком підрізають і виймають трикутні фігурки (рис. 6).

Мотив «ромби» виконують так: проводять дві паралельні лінії на потрібній віддалі. Її вимірюють циркулем і збільшують в півтори рази. Цей відрізок відкладають на одній, а потім на другій прямій паралельній лінії. Утворені точки сполучають між собою відрізками, які утворюють ромби. Техніка виконання, інструмент, прийоми заповнення «ромбів» та доповнення фону такі ж, як і «квадратів» (рис. 7).

Мотив «кривульки» виконують так: проводять дві поздовжні паралельні лінії на віддалі, наприклад, 12 мм. Одну з них поділяють циркулем на відрізки в 12 мм. На другій, відступивши від кінця 6 мм, ставлять точку, від якої роблять поділ по 12 мм. З допомогою кутника з кожної точки поділу на другій прямій проводять до першої перпендикулярні відрізки, які точками ділять на чотири рівні частини по 3 мм. З допомогою лінійки другу точку на першому перпендикулярі сполучають з другою точкою на верхній паралельній лінії, першу точку на першій паралельній сполучають з третьою на другому перпендикулярі, утворюючи смужку шириною 3 мм. Так само сполучають інші точки, внаслідок чого виходить ламана — «кривульки».

Фуджком чи рівнаком вирізають прямі поздовжні паралельні лінії, а потім криві. Фон заповнюють «ільчастим письмом», ромбоподібними чи трикутними «копаницями» та іншими геометричними елементами (рис. 8).

Мотив «зубці з головками» виконується так: проводять пряму лінію і поділяють її на частини, наприклад, в 10 мм. На віддалі 15 мм проводять другу поздовжню лінію. Відступивши від неї 5 мм, проводять третю паралельну, а ще через 5 мм — четверту. На другій і четвертій поздовжніх лініях виділяють

16

15

17

18

19

20

21

22

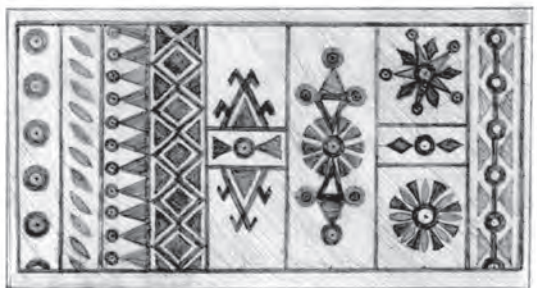
23

24

25

26

Мотиви інкрустації: 16 – пшеничка; 15 – кружечки; 17 – козушок (бані); 18 – квадрати; 19 – ромби; 20 – гачки; 21 – кучері (баранячі роги); 22 – квітка; 23 – сонічко; 24 – лелеки; 25 – орнамент; 26 – тренажна дощечка

точками відрізки в 5 мм (по одному), а інші в 10 мм. Першу і другу точки нижньої паралельної сполучають з першою точкою другої поздовжньої лінії відрізками, які доходять до третьої паралельної. Точку верхньої поздовжньої лінії сполучають з кінцями вертикальних відрізків. Таким способом викреслюють «зубець» з ромбоподібною головкою.

Фуджком чи рівнаком вирізають крайні поздовжні лінії, а потім «зубці з головками». «Ромби» вирізають чотиригранною «копаницею», а «зубець» покривають «ільчастим письмом» (рис. 9).

Мотив «головкате» (подвійні «зубці з головками») (виконується так: проводять дві паралельні прямі лінії на потрібній віддалі, наприклад, 25 мм. Віддалі між ними поділяють на п'ять рівних частин (5 мм) кожна і проводять олівцем паралельні лінії. Нижню паралельну лінію також треба поділити на парне число відрізків по 5 мм. З точок поділу олівцем з допомогою кутника проводять вертикальні лінії, утворивши сітку з квадратів. Потім з першої точки на нижній паралельній проводять лінію через другу точку третьої паралельної до четвертої паралельної.

Таку ж лінію треба провести з третьої точки нижньої паралельної лінії, а їх кінці з'єднати з другою точкою п'ятої лінії. Другу точку верхньої паралельної прямої сполучають з першою і третьою точками четвертої прямої. Перша і третя точки другої і четвертої поздовжніх ліній сполучають між собою, дотримуючись паралельності лініям зубця і головки. В такій послідовності проводять розмітку всієї смуги.

Фуджком або рівнаком вирізають крайні поздовжні лінії, а потім обриси фігур у смузі. Ромбоподібні головки надрізають по діагоналях косаком і вирізають чотирикутні «копаниці», а фон покривають «ільчастим письмом» (рис. 10).

Мотив «гачки» виконується так: прямокутну площину (50 x 60 мм) поділяють на рівні частини вертикальною і горизонтальною лініями (25 x 30 мм). Другу частину площини розділяють горизонтальною лінією на дві рівні частини по 15 мм. Крайні нижні точки площини сполучають з точкою на третій лінії, продовжуючи їх до кінця площини. Утворені точки сполучають з крайніми точками на середній лінії. Через точку в центрі площини проводять лінії, сполучаючи їх з третьою горизонтальною лінією. З утворених точок розводять відрізки, які утворюють першу пару «гачків». Трохи відступивши, креслять другу пару «гачків». У верхніх кутах площини креслять трикутники.

Рівнаком з допомогою киянки надрізають контури «гачків» глибиною 2—3 мм. Долотом-вибирачем вирізають фон. Вбирач тримають у правій руці, впираючи кінець ручки в долоню. Кут його нахилу залежить від фаски і дорівнює, наприклад, 30—40°. Вирізаний фон карбують чеканом-цвяхом. Трикутник, утворений лініями «гачків», заповнюють «ільчастим письмом», ромбоподібними чи трикутними «копаницями» та іншими фігурами (рис. 11).

Мотив «парканец» виконується так: проводять дві паралельні лінії на віддалі, наприклад, 15 мм. Відступивши 3 мм від верхньої прямої, проводять третю. Верхню лінію поділяють на відрізки по 5 мм. Половинку відрізка (2,5 мм) відкладають на третій лінії, а далі ставлять точки на віддалі 5 мм. Точки обох ліній з'єднують між собою відрізками, які утворюють трикутники.

Повернувши дощечку на 180°, роблять надрізок трикутників. Нісок різця рівчака ставлять на вершині трикутника під прямим кутом і по катету вирізають

його в деревину на глибину 1,5—2 мм. Так само надрізають і другий катет. Потім нісок рівчака ставлять в кут, утворений катетом і третьою стороною трикутника, і під певним нахилом вирізають його.

Фуджком вирізають нижню паралельну лінію і перпендикуляри, опущені на неї з вершини трикутника. Півкруглою стамескою підківкою вирізають ряди жолобків (рис. 12).

Мотив «колосок» виконується так: відводять певну площину, наприклад 15 x 40 мм. У її центрі на віддалі 3 мм проводять дві паралельні лінії. Від них в обидві сторони на віддалі 4—5 мм олівцем з допомогою кутника проводять риски під кутом 45°. Півкруглим середнім різцем пшеничкою (8 мм) надрізають довкола цих рисок «зерна». Вбирачем виймають фон і карбують його. «Скосаком» з нахилом його на 30—35° по рисках на «зернах» роблять неглибокі поздовжні вирізи (рис. 13).

Мотив «ружі» (розетка) виконується так: циркулем креслять коло певного радіуса, поділяють його на частини (5, 6, 8), проводять лінії і навколо них викреслюють промені-«листки». Фуджком вирізають контури променів, на яких скісним різцем вирізають, звичайно поздовжні заглибини, як і в мотиві «пшеничка». Проміжки між променями доповнюють трикутними «копаницями», «листочками», «зернами» та ін. Фон навколо «розетки» вибирають і карбують (рис. 14).

Усі мотиви різьблення виконуються на т. зв. тренажній дощечці (25 x 12), яка може слугувати своєрідним наочним посібником у подальшій роботі (рис. 14а).

Мотив «кружечки» виконується в такій послідовності: з допомогою циркуля викреслюють коло певного радіуса (5 мм). Потім у дерев'яний дріль вставляють свердло завертач шириною 5 мм, голку якого втискають в центр кола вертикально. Поперечку дреля рухають правою рукою «вниз-вверх», завдяки чому починає рухатися завертач, який вирізає кругле гніздо глибиною 2—3 мм. З дерев'яної пластини товщиною 2—3 мм певного кольору вирізають вставку. Для цього в дріль вставляють свердло обертач потрібного розміру і описаним вище прийомом вирізають кружечок — вставку. Гніздо для неї намазують столярним клеєм і легким ударом киянки щільно вганяють в нього вставку. Через певний час, коли клей висохне, вставку рівняють з поверхнею дошки прямою стамескою рівнаком.

Якщо треба зробити «кружечок» різнокольоровим, то його знову свердлять завертачем, але меншого розміру (3 мм), і вирізають обертачем таку вставку тільки з іншого кольору деревини і т. д. (рис. 15).

Мотив «пшеничка» виконується в такій послідовності: з допомогою лінійки і олівця креслять пряму лінію. У ліву руку беруть півкруглу середню стамеску пшеничку шириною 8—10 мм, її лезо кладуть на початку лінії з одного боку і ударами киянки вганяють в дощечку на глибину 2—3 мм. Потім так само роблять пшеничкою з другого боку, щоб кінці прорізів сполучились між собою. Зробивши таким способом надрізок контуру «пшенички», виймають заглиблення. З пластини кольорової деревини тією ж стамескою вирізають вставку, яку з клеєм вганяють ударами киянки в зроблене гніздо. Після висихання клею можна в тій же вставці вирізати наступне заглиблення стамескою меншого розміру і т. д. (рис. 16).

Мотив «кожушок» (трикутник з кружечком) виконується в такій послідовності: проводять лінію і поділяють її на частини. На віддалі в дві такі частини проводять другу лінію, яку поділяють на відрізки, як і першу, але точки поділу не повинні збігатися. На віддалі $\frac{1}{4}$ відрізка проводять третю лінію. Точки перших двох ліній сполучають між собою відрізками, які утворюють трикутники. З допомогою кутника проводять бісектриси через верхній кут трикутника, доводячи їх до перетину з третьою лінією. У знайдені точки ставлять ніжку циркуля і викреслюють кружечки, які повинні торкатися вершин трикутника. Рівнаком надрізають обриси трикутників і вирізають заглибину вибрачем. З кольорових дерев'яних пластин рівнаком вирізають трикутники-вставки відповідного розміру і з клеєм викладають у гнізда. Потім дрилем з обертачем роблять круглі виїмки, а для них завертачем — кольорові вставки-кружечки (рис. 17).

Мотиви «квадрати» і «ромби» розмічають так, як і в різьбленні, але не циркулем, а розміточним пером паска риком. Потім рівнаком надрізають їх контури і виймають заглибини. Смужки-вставки нарізають спеціально обладнанням рейсмусом з кольорових дерев'яних пластин. Для цього на рухомому бруску рейсмуса закріплюють два гострих різці на потрібній віддалі (2, 3, 4 мм), якими вирізають із кольорової дерев'яної пластини потрібну смужку. З неї рівнаком нарізають різного розміру куски, які з клеєм вставляють у підготовлені заглибини. В середині

утворення квадратів чи ромбів роблять вставки відповідної форми і підходящого кольору. Так же доповнюють і фон між ними (рис. 18, 19).

Мотив «гачки» нагадує різьблений і однаково розмічається. Після розмітки рівнаком надрізають його обриси згідно з кресленням і готують заглиблення для вставок. Якщо в різьбленні заглиблюють фон навколо «гачків», то в інкрустації заглиблюють сам мотив, а фон залишається. Зробивши основні вставки, «гачки» доповнюють елементами відповідної форми (рис. 20).

Мотив «кучері» чи «баранячі роги» виконується так: паска риком в дві лінії креслять трикутник потрібного розміру. В кінці його катета чи вершини — «кружечки». Техніка його виконання така ж, як інших мотивів інкрустації. «Кучері» звичайно використовують подвійні, з'єднуючи їх «кружечком» чи «квіткою», їх також доповнюють різними елементами геометричної форми (рис. 21).

Мотиви «квітка» чи «розетка», а також «сонічка» виконуються так: циркулем креслять невеличке кільце, а навколо нього — велике коло, яке поділяють на частини. Точки поділу сполучають з центром лініями, навколо яких викреслюють «листки» різної форми. Рівнаком чи пшеничкою (залежно від форми) надрізають їх контури і вибирають заглибини. Різцем завертачем, вставленим в дріль, свердлять центральне кільце. Підготовлені гнізда заповнюють різнокольоровими вставками (рис. 22, 23).

Мотив «лелеки» («кружечки» з трикутниками) виконується так: проводять лінію і поділяють її на відрізки (8 мм). У точках поділу циркулем креслять кільця радіусом 5 мм. Дрилем з різцем завертачем свердлять їх і заповнюють зроблені гнізда кольоровими вставками, вирізаними різцем обертачем. Між «кружечками» вставляють смужки шириною 2—3 мм і попарно трикутники, які трохи виходять за обриси «кружечків» (рис. 24).

Названі мотиви звичайно доповнюють вставками з кольорової жерсті, декоративного дроту (мідь, алюміній, латунь, срібло, перламутру, рогу пластмаси).

Після того, як закінчили вставляти кольорову деревину, приступають до інкрустації металом. Для цього креслять потрібний елемент в одну лінію. Рівнаком або пшеничкою (залежно від фігури під кутом 90° надрізають щілину глибиною 2—3 мм. З листка кольорової бляхи нарізають ножницями смужки шириною

2—3 мм. Напилком підточують їх один край, вставляють ребром в щілину і заганяють молотком без клею. Для декоративного дроту шилом роблять гнізда, в які вставляють його загострені куски. Напилком рівняють металеві вставки з поверхнею дощечки.

Вставки з перламутру, рогу, пластмаси обробляють пилочками і напилками, надаючи їм необхідної форми, припасовують до розмірів заглиблень, які свердлять спеціальними саморобними свердлами товщиною, однаковою з товщиною бісеру. Глибина гнізд робиться залежно від товщини бісеру, бо він повинен рівнятися з поверхнею дощечки.

Коли висвердлили заглиблення для бісеру, тоді шліфують, полірують чи лакують поверхню виробу, а потім вставляють бісеринки, вдавлюючи їх в гнізда без клею (рис. 25). Всі мотиви інкрустації виконуються на тренажній дошці (рис. 26).

Мотиви орнаментів гуцульської різьби на дереві та інкрустації, виконання яких описано в статті, можна з успіхом застосувати для декоративного оздоблення різноманітних предметів побуту, сувенірів, іграшок тощо.

Надіємось, що методичні рекомендації з виконання мотивів гуцульського різьбленого й інкрустованого орнаменту, запропоновані в статті, допоможуть

учителям, які бажають навчати школярів народного декоративно-вжиткового мистецтва.

Dmytro Skilsky

ON TECHNIQUE PRACTICES IN ARTISTIC WOODWORKS

In the article have been considered methodical means used for instructive teaching in the schooling course of traditional Hutsul woodwork and in-laid incrustation. Some wide-spread ornamental motifs of flat woodcarving have been put under analytical study.

Keywords: «drabynky», «shnurochok», «pivshyrynky», «shyrynky», «zubtsi», «yilchaste pys'mo», «kvadraty», «romby», «kryvulky», «zubtsi z holovkamy», «holovkate», «hachky», «parkanets», «kolosok», «ruzhi».

Дмитрий Скильский

ТЕХНИЧЕСКИЕ ПРИЁМЫ ХУДОЖЕСТВЕННОЙ ОБРАБОТКИ ДРЕВЕСИНЫ

В статье рассматривается методика изучения художественной обработки древесины в традициях гуцульской резьбы та инкрустации в школе. Анализируются самые распространенные орнаментальные мотивы плоской резьбы по дереву.

Ключевые слова: «драбинки», «шнурочок», «пивширинки», «ширинки», «зубцы», «ильчастое письмо», «квадраты», «ромбы», «кривульки», «зубцы с головками», «головкате», «гачки», «парканец», «колосок», «ружи».